

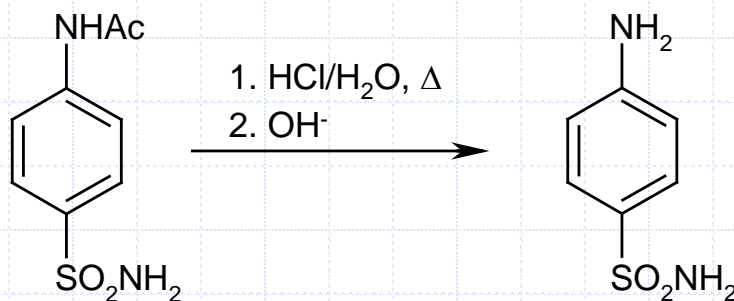

Katedra za farmacevtsko kemijo

Sulfanilamid II

Potek reakcije:

◆ Selektivna! hidroliza amida

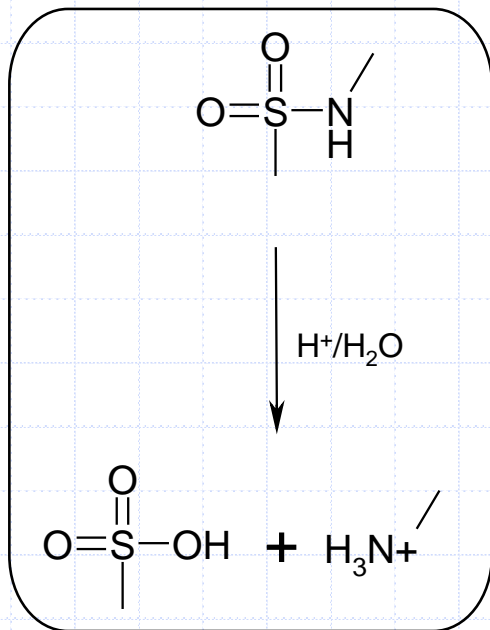

- ◆ Kaj tvegamo?
- ◆ Alternativna pot?
- ◆ Zakaj smo si lahko "privoščili" delo s trdnim NaOH? Kaj se zgodi, če pretirano naalkalimo vodno raztopino?
- ◆ Koliko ekvivalentov baze potrebujemo za nevtralizacijo?

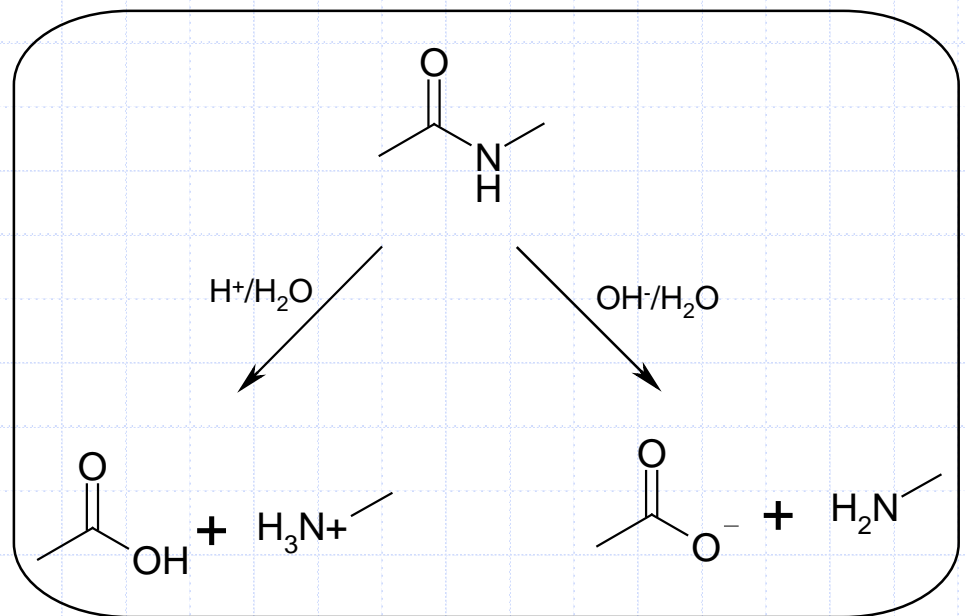

Hidroliza

◆ sulfonamid

◆ karboksamid

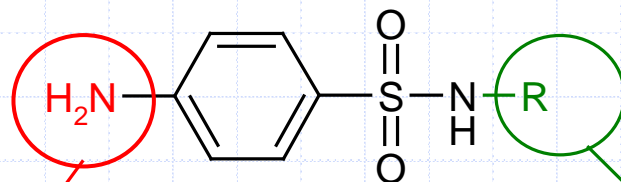

Mehanizem? Lastnosti amidov, sulfonamidov?

Delovanje sulfanilamidov

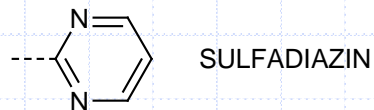
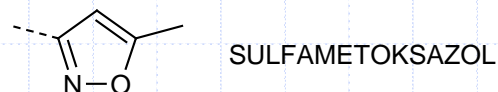
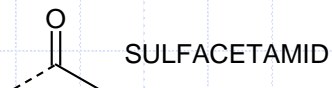
- ◆ Kemoterapevtiki – protimikrobne učinkovine popolnoma sinteznega izvora
- ◆ Antimetaboliti *p*-aminobenzojske kisline (PABA) ter kompetitivni inhibitorji dihidropteroat sintetaze; ključni element sinteze 5,6,7,8-tetrahidrofolne kisline
- ◆ Skripta, stran 39

SAR sulfanilamidov

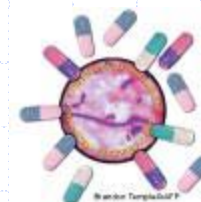
nesubstituirana amino-skupina
na *p*-mestu, *o*- in *m*- sta manj učinkovita

različni substituenti - vpliv na pKa spojin in
razpolovni čas

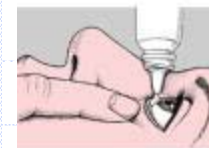

Registrirani pripravki (zdravila)

◆ J - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ: sulfametoksazol in trimetoprim (**SINERGIZEM!**)

◆ S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL: sulfafurazol 4% kapljice za oko

◆ D - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA: srebrov sulfadiazin

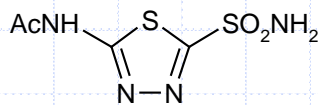
Sulfonamidi

- ◆ Kemoterapevtiki
- ◆ Inhibitorji karboanhidraze, diuretiki tiazidnega tipa (tiazidi) in diuretiki furosemidnega tipa
- ◆ Peroralni antidiabetiki (sulfonilureje)

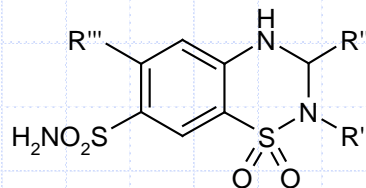
Inhibitorji CA, tiazidi in furosemidi

- ◆ Leta 1940 Mann in Keilin; diuretični učinki sulfanilamida in ostalih sulfonamidov
- ◆ Inhibitorji karboanhidraze (karbonske anhidraze) v ledvičnih tubulih; izločanje Na^+ , K^+ in bikarbonata
- ◆ Tiazidni tip – inhibicija Na^+/Cl^- simporta
- ◆ Furosemidni tip – inhibicija $\text{Na}^+/\text{K}^+/\text{Cl}^-$ prenosa (simporta) iz ascendentnega dela Henleyeve zanke
- ◆ Splošna strukturna formula vseh omenjenih:

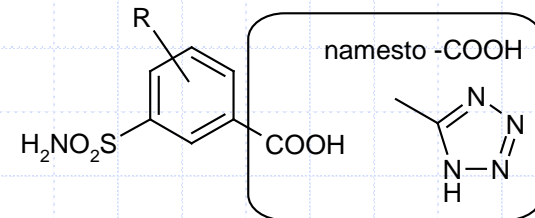
Acetazolamid

Tiazidi

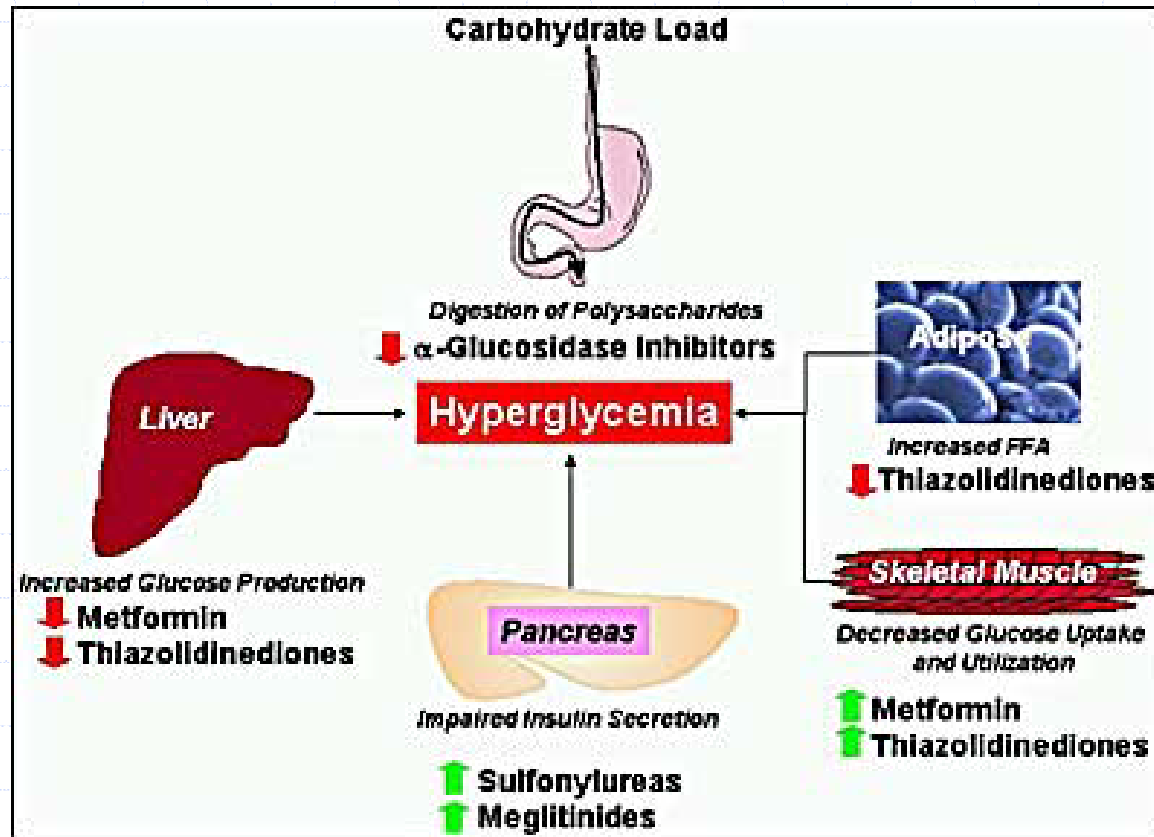
Furosemidni tip

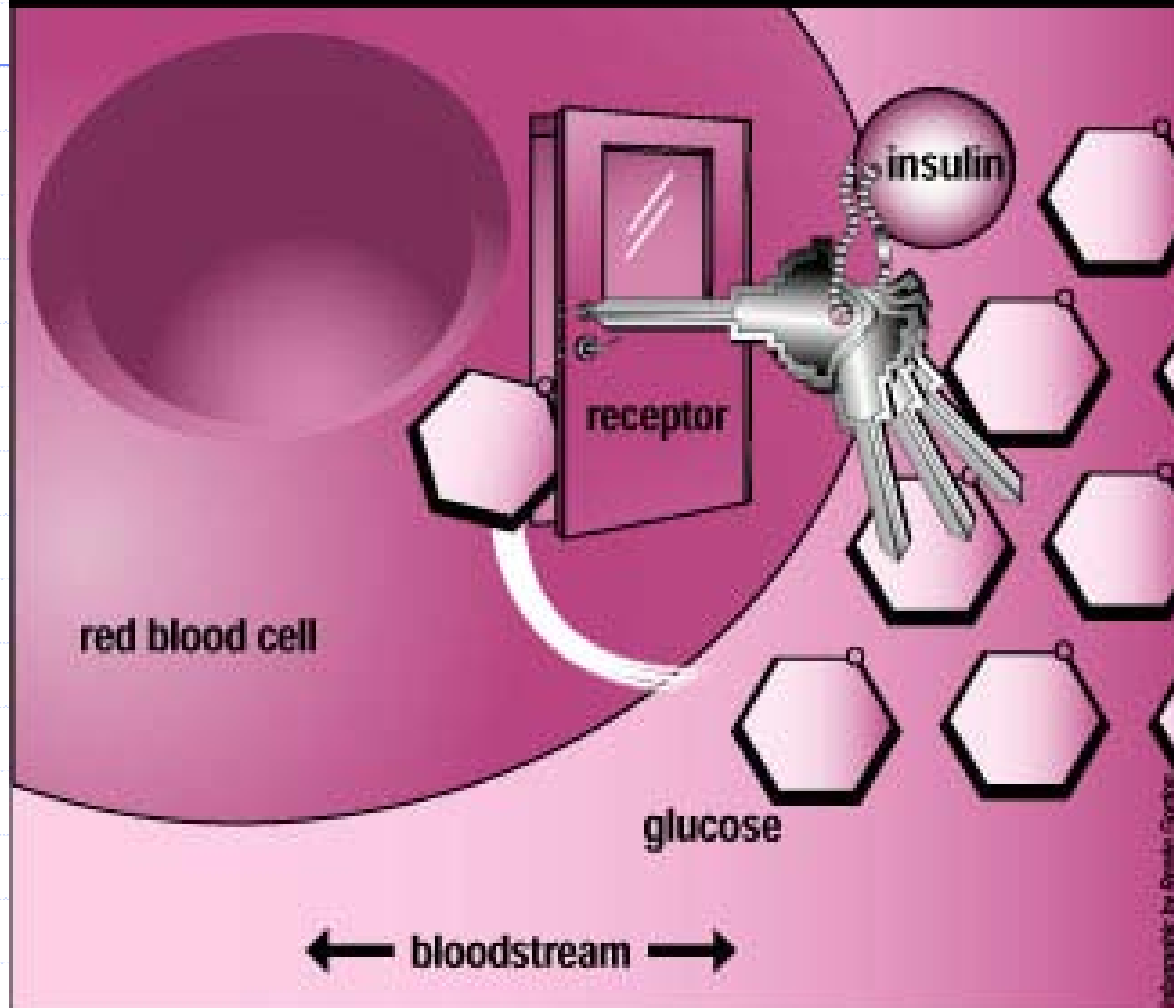

Sulfonilureje – kako delujejo?

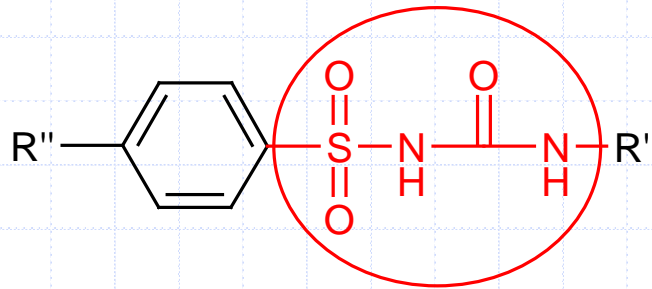
Sulfonilureje: vplivajo na izločanje inzulina iz Langerhansovih otočkov

The Role of Insulin

Sulfonilureje – splošna strukturna formula

SULFONILUREIDNI FRAGMENT

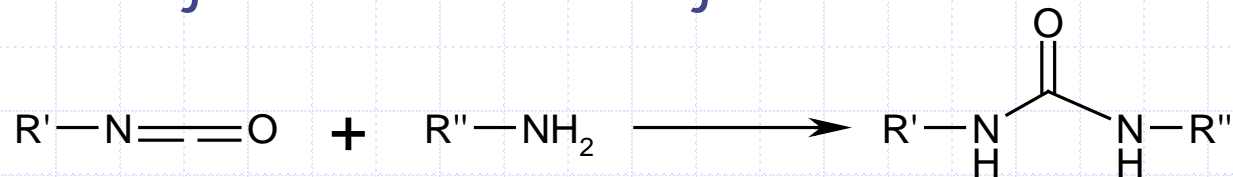
Sinteza sulfonilurej

- ◆ Iz izocianatov
- ◆ Iz substituiranih sečnin
- ◆ S kloroformati in amini

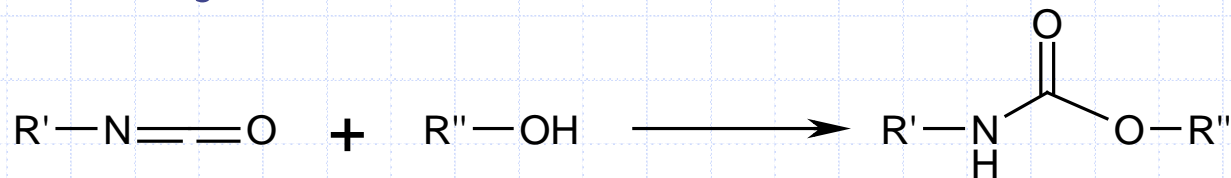
Sintezne pretvorbe izocianatov

Elektrofili, reagirajo z različnimi nukleofili:

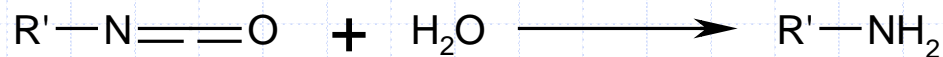
◆ Reakcija z amini → ureje

◆ Reakcija z alkoholi → karbamati

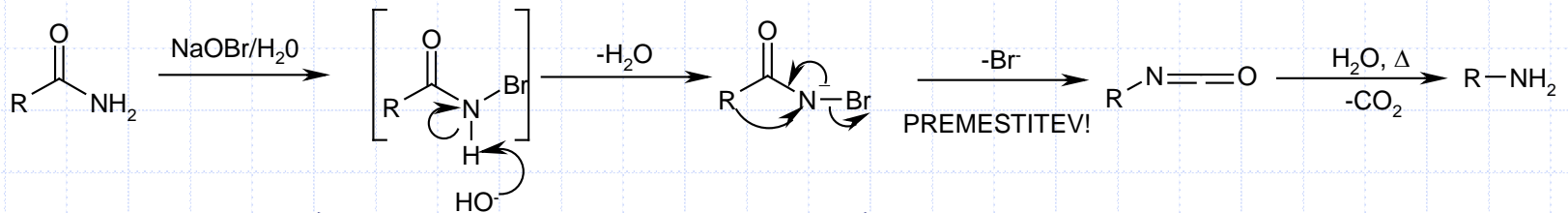

◆ Reakcija z vodo (hidroliza) → amini

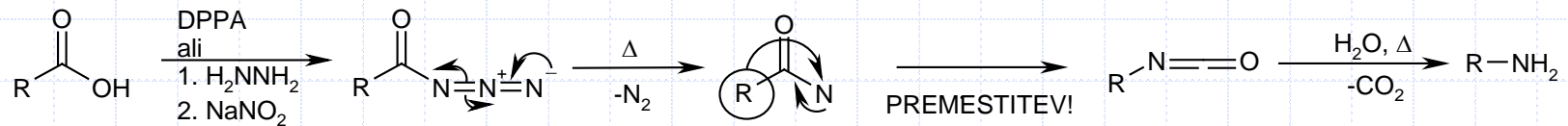

Premestitve $-\text{COOH} \longrightarrow -\text{NH}_2$

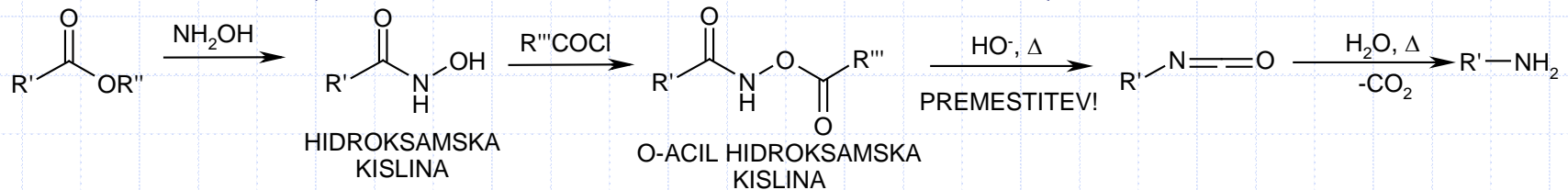
◆ Hoffmanova (degradacija amidov s hipohalogenidi)

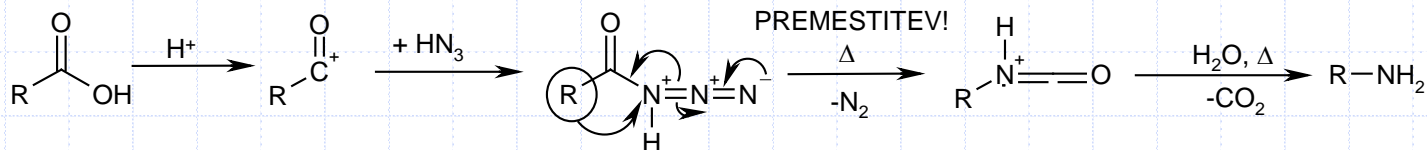
◆ Curtiusova (iz azidov s segrevanjem)

◆ Lossenova (iz hidroksamskih kislin v alkalnem)

◆ Schmidtova (iz karb. kislin in hidrazojske kisline ob segrevanju)

Sintezne naloge

Amidefrin

N-[-3-{-1-hidroksi-2-(metilamino)etil}
fenil]metansulfonamid

iz: metansulfoniklorida, 3-
aminoacetofenona, benzilmetilamina

Sintezne naloge

Bumetanid

3-(butilamino)-4-fenoksi-5-sulfamoil
benzojska kislina

iz: *p*-klorotoluena

Sintezne naloge

Glipizid

N-(4-{[cikloheksilkarbonil)amino]sulfonil} fenetil)-5-metil-2-pirazinkarboksamid

iz 5-metilpirazin-2-karboksilne kisline in 4-(2-aminoetil)benzena

Sintezne naloge

Furosemid

5-(aminosulfonil)-4-kloro-2-[(2-furilmetil)amino]benzojska kislina

iz *p*-klorotoluena in 2-(klorometil)furana

Naloga za točko

